

ایضاح و عمیق

آیت الله محمد رضا مهدوی کنی رحمۃ اللہ علیہ

تلخیص و تنظیم: محمد سلمانی کیاسری

اخلاق عملی

نویسنده: آیت الله محمدرضا مهدوی کنی رحمته الله علیه
تلخیص و تنظیم: محمد سلمانی کیاسری

ناشر: انتشارات کتاب جمکران
طرح جلد: حسن کریمی
ویراستار: رقیه جاویدی
چاپ: یازدهم، بهار ۱۴۰۳
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
چاپخانه: خانه چاپ جمکران
مدیریت بازرگانی: ۰۹۱۲۱۵۱۸۱۴۹
بازرگتنی کتاب: ۰۹۱۹۲۵۵۲۰۱

سرشناسه
عنوان قراردادی
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت کتاب حاضر خلاصه کتاب * نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی * تألیف محمدرضا مهدوی کنی با حذف و اصلاحات است.
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

سلمانی کیاسری، محمد، ۱۳۴۴ -
نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی، برگزیده
اخلاق عملی / [محمدرضا] مهدوی کنی، تلخیص و
تنظیم محمد سلمانی
قم : مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵.
۲-۳۳-۰۳۳-۹۷۳-۹۶۴-۹۷۸
فایده
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

ketabejamkaran.ir
jamkaran.ir

دفتر مرکزی پژوهش و نشر: قم، خیابان
شهید فاطمی، کوچه ۲۸، پلاک ۶،
انتشارات کتاب جمکران، تلفن تماس:
۳۷۱۵۶۶۶۲۲۳، گدیشی: ۰۲۵۲۷۷۲۲۱۷

@ketabejamkaran
t.me/ketabejamkaran

فهرست

۱۵	پیشگفتار
	معرفه النفس / ۱۷
۱۸	نکته لازم
۱۹	روایات خودشناسی
۲۱	خدا آگاهی
۲۱	تذکر
۲۲	سیر در آفاق و انفس
۲۲	تفکر و تدبیر
۲۴	پرهیز از محرمات
۲۴	دوری از گناه و معصیت
۲۶	نگه داشتن شکم و دامن از حرام
۲۹	گناهان صغیره و گناهان کبیره
۳۱	تذکر
۳۱	جرائم و آفات زبان
۳۱	نکته
۳۳	بعد مثبت و منفی زبان

- ۳۳ سخن، بهترین عبادت و زشت‌ترین معصیت
۳۷ چند نکته درباره سکوت
۳۷ توضیح لازم و نکته قابل توجه
۳۹ نتیجه بحث
۳۹ مسئولیت‌های زبان

غیبت ۴۳

- ۴۴ غیبت از نظر قرآن
۴۶ غیبت از نظر روایات
۴۶ هتک آبروی مسلمان بدتر از رباخواری است
۴۷ غیبت بدتر از زنا است
۴۷ غیبت به منزله خوردن گوشت مرده است
۴۹ از بین رفتن اعمال نیک
۵۰ غیبت‌کننده از ولایت خدا بیرون است
۵۰ غیبت دین انسان را نابود می‌کند
۵۰ کیفر غیبت
۵۱ غیبت مانع قبولی اعمال
۵۱ غیبت‌کننده از بهشت محروم است
۵۲ تذکر
۵۲ غیبت‌کننده حلال‌زاده نیست
۵۲ غیبت‌کننده مؤمن نیست
۵۳ انواع غیبت
۵۴ حرمت استماع غیبت
۵۴ روایات و حرمت استماع غیبت
۵۵ ردّ غیبت و دفاع از برادر دینی
۵۶ آثار مثبت ردّ غیبت
۵۶ ۱. نصرت دنیا و آخرت
۵۶ ۲. دفع بلا
۵۷ ۳. رفتن به بهشت
۵۷ آثار منفی رد نکردن غیبت

- ۵۷ ۱. خواری دنیا و آخرت
- ۵۷ ۲. گناه هفتاد برابر
- ۵۸ سرچشمه غیبت
- ۵۸ سوء ظن و تجسس
- ۶۰ اصل صحت
- ۶۱ روایات و مفاسد سوء ظن
- ۶۲ زیان های فردی سوء ظن
- ۶۲ ۱. گوشه گیری
- ۶۲ ۲. سوء ظن غیبت قلبی است
- ۶۳ زیان های اجتماعی سوء ظن
- ۶۳ ۱. گسستن رشته الفت
- ۶۳ ۲. سوء ظن بدترین گناه و زشت ترین ستم
- ۶۳ نکته بسیار مهم در تفکیک موارد
- ۶۵ راه درمان غیبت
- ۶۵ ۱. پشتوانه اعتقادی و ایمان
- ۶۶ ۲. یاد خدا
- ۶۶ ۳. خودآگاهی، انتقادپذیری یا انتقاد از خود
- ۶۷ علل و انگیزه های غیبت
- ۶۷ ۱. همرنگی با دوستان
- ۶۷ اقشار مردم از دیدگاه امیرمؤمنان علیه السلام
- ۶۹ ۲. تنزیه نفس
- ۷۰ ۳. مباحات
- ۷۱ خودستایی از نظر قرآن
- ۷۱ خودستایی در روایات
- ۷۲ ۴. حسد
- ۷۳ ۵. سخریه و استهزاء
- ۷۳ ۶. تظاهر به دلسوزی و ترخم
- ۷۴ کفار غیبت
- ۷۵ نکته ای مهم و ارزنده

- ۷۶ تهمت و بهتان
۷۶ گناه آشکار
۷۷ عیب جوئی و کفر
۷۸ عذاب دردناک
۷۹ راه مبارزه با اشاعه فحشاء
۷۹ ۱. عدم مجالست با عیب جویان
۸۰ ۲. اجتنابی به عیب جویان
۸۲ خلاصه و نتیجه بحث
۸۳/ دروغ
۸۵ دروغ از دیدگاه قرآن
۸۵ ایمان نداشتن دروغگو
۸۶ فسق بودن دروغ
۸۶ محروم شدن دروغگو از هدایت الهی
۸۶ دور بودن دروغگو از رحمت خدا
۸۶ دروغ از نظر روایات
۸۶ دروغ در ردیف شرک به خدا
۸۷ دروغ کلید گناهان
۸۷ بدتر بودن دروغ از شراب
۸۷ دروغ سبب خرابی ایمان
۸۷ دروغ سبب روسیاهی
۸۷ سازگار نبودن دروغ با ایمان
۸۸ طرد شدن دروغگو از درگاه خدا
۸۸ دروغگو سزاوار لعن فرشتگان
۸۸ دروغ علامت نفاق
۸۸ دروغ بدترین رباها
۸۹ خلاصه بحث
۸۹ نکته مهم دیگر
۹۰ سخن چینی
۹۱ نتامی از دیدگاه روایات

۹۱	نمات شریکترین افراد است
۹۲	سخن چینی و عذاب قبر
۹۲	سخن چین وارد بهشت نمی شود
۹۳	نمات از رحمت خدا دور است
۹۴	انگیزه های نماتی
۹۴	چه باید کرد؟
۹۵	سخنیه و استهزاء
۹۶	یادآوری
۹۷	مقام مؤمن در پیشگاه خدا
۹۹	تذکر لازم
۱۰۰	نتیجه بحث
	حسد / ۱۰۱
۱۰۱	تعریف حسد
۱۰۲	حسد در آیات قرآن
۱۰۳	حسد در روایات
۱۰۳	حسد از ریشه های کفر
۱۰۴	حسد ایمان را می خورد
۱۰۴	حسد نشانه نفاق
۱۰۴	حسد آفت دین
۱۰۴	زیان های جسمی حسد
	غضب / ۱۰۷
۱۰۷	آثار سوء غضب
۱۰۸	غضب مکن
۱۰۹	فرو بردن خشم بهترین راه علاج
۱۱۰	توبه و استغفار
۱۱۱	سراجمام توبه نکردن و اصرار بر گناه
	ادای فرایض و واجبات / ۱۱۵
۱۱۶	التزام عملی به نوافل و مستحبات و ترک مکروهات

۱۱۶	چند نکته مفید
	ادای امانت و صدق حدیث / ۱۲۳
۱۲۴	امانت از دیدگاه روایات
۱۲۴	ادای امانت به نیکوکار و بدکار
	نیّت، اخلاص و پرهیز از شرک، ریا و نفاق / ۱۲۷
۱۲۷	نیّت، روح عمل
۱۲۸	تأثیر نیّت در ثواب و عقاب
۱۲۹	اخلاص در عبادت
۱۲۹	اخلاص چیست
۱۳۰	قرآن و اخلاص
۱۳۱	نکته‌ای جالب و قابل توجه
۱۳۴	اخلاص در احادیث
۱۳۵	الف. نشانه‌های اخلاص
۱۳۷	ب. اسباب و عوامل خلوص
۱۳۷	ج. آثار و فواید اخلاص
۱۳۹	نتیجه و جمع‌بندی بحث
۱۳۹	انفاق در حال رکوع
۱۳۹	خوابیدن در بستر پیامبر
۱۴۰	نزول سوره «هل أتى»
۱۴۲	ریا
۱۴۲	نشانه‌های ریا
۱۴۳	آیات
۱۴۴	احادیث
۱۴۴	ریا و بطلان عمل
۱۴۵	ریا از گناهان کبیره است
	خدمت به بندگان خدا / ۱۴۷
۱۵۰	خواری دنیا و آخرت
۱۵۰	خیانت به خدا و پیامبر ﷺ

۱۵۱	ثواب رفع حوائج مؤمنان
۱۵۲	دو تذکر لازم
۱۵۳	اصلاح بین مردم
۱۵۳	قرآن و اصلاح بین مردم
۱۵۳	روایات و اصلاح بین مردم
۱۵۴	برترین عبادت
۱۵۴	دروغ به دلیل اصلاح
	توکل و اعتماد بر خداوند / ۱۵۷
۱۵۷	توکل در قرآن
۱۵۸	توکل چیست
۱۵۹	بحثی در تعریف توکل از علامه طباطبائی
۱۶۱	نکته اساسی
۱۶۲	آثار توکل در روایات
۱۶۳	قوت و شجاعت
۱۶۳	حضرت ابراهیم خلیل الرحمن و اعتماد بر خدا
۱۶۵	حسن سلوک و خوش رفتاری با مردم
	صله رحم / ۱۶۷
۱۶۷	تعریف صله رحم
۱۶۹	صله رحم در روایات
۱۶۹	صله رحم و آثار مثبت آن
۱۶۹	طولانی شدن عمر
۱۷۰	زیاد شدن روزی
۱۷۰	پاک شدن اعمال
۱۷۱	صله رحم جزء دین است
۱۷۱	قطع رحم و آثار سوء آن از نظر قرآن
۱۷۲	قطع رحم سزاوار لعن خدا است
۱۷۲	قاطع رحم از فاسقان و زیانکاران است
۱۷۳	روایات و قطع رحم

- ۱۷۳ قطع رحم در ردیف شرک به خدا
- ۱۷۳ قطع رحم و دوری از رحمت خدا
- ۱۷۳ قاطع رحم از بهشت محروم است
- عیادت بیمار / ۱۷۵
- ۱۷۶ ثواب عیادت بیمار
- ۱۷۷ عیادت بیمار وسیله روا شدن حاجت
- ۱۷۷ آداب عیادت بیمار
- ۱۷۸ کوتاه کردن دیدار
- ۱۷۹ عیادت کامل
- گشاده‌رویی / ۱۸۱
- ۱۸۲ خوش‌رویی عامل کسب محبت و قرب به خدا
- بذله‌گویی و مزاح / ۱۸۳
- ۱۸۵ روش پیامبر و ائمه معصومان علیهم‌السلام
- ۱۸۶ جنبه‌های منفی مزاح
- ۱۸۶ مزاح شخصیت انسان را از بین می‌برد
- ۱۸۶ مزاح و جری شدن مردم
- ۱۸۷ شوخی عامل عداوت
- ۱۸۷ مزاح نور ایمان را می‌برد
- ۱۸۷ شوخی و کم شدن عقل
- حفظ حریم دیگران / ۱۸۹
- ۱۹۲ وظیفه اخلاقی فرزندان
- عفو و اغماض / ۱۹۵
- ۱۹۵ عفو در قرآن
- ۱۹۶ عفو از خصوصیات پرهیزکاران
- ۱۹۶ نکته ادبی
- ۱۹۷ روایات و عفو
- ۱۹۸ بهترین اخلاق

۱۹۸	عفو سبب عزّت
۱۹۹	فتح مکّه و عفو عمومی
	وفای به عهد و پیمان / ۲۰۳
۲۰۳	وفای به عهد در قرآن
۲۰۳	وفای به عهد علامت ایمان
۲۰۳	نشانه نیکوکاران
۲۰۴	اهمیت وفای به عهد در روایات
۲۰۴	وفای به عهد از ویژگی های مؤمنان
۲۰۴	خلف وعده، علامت نفاق
۲۰۵	خلف وعده، سبب خشم خداست
۲۰۵	تذکر لازم
	زهد و قناعت / ۲۰۷
۲۱۱	آثار زهد
۲۱۳	قناعت
۲۱۵	بیانی از امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small>
۲۱۶	آثار قناعت از بعد مثبت و منفی آن
	آثار قناعت از بعد مثبت آن
۲۱۶	عزّت و سرفرازی
۲۱۷	گنج بی پایان
۲۱۸	قناعت و بی نیازی
۲۱۸	آثار سوء قانع نبودن
۲۱۸	ذلت و خواری
۲۱۹	نگرانی دائم
۲۲۰	زندگی پاکیزه (حیات طیبه)
۲۲۰	روزی انسان از سوی خدا تضمین شده است
۲۲۱	عوامل زیاد شدن روزی
۲۲۱	۱. تقوا و پرهیز از گناه
۲۲۲	۲. استغفار

رعایت آداب و سُنن دینی، عرفی و اجتماعی / ۲۲۳

۲۲۳	تواضع
۲۲۳	قرآن و تواضع
۲۲۴	تواضع در راه رفتن
۲۲۴	تواضع و رفعت مقام
۲۲۵	تواضع نشانه کامل عقل
۲۲۵	تواضع از برترین عبادات
۲۲۵	تواضع و جلب محبت
۲۲۵	تواضع از صفات دوستان خدا است
۲۲۵	علائم و آثار تواضع
۲۲۷	روش رسول خدا ﷺ
۲۲۷	سبقت گرفتن در سلام
۲۲۸	انتظار بیجا
۲۲۹	آداب سلام
۲۳۰	ترک جدال و مراء
۲۳۰	جدال یعنی چه
۲۳۱	بعد مثبت جدال
۲۳۲	بعد منفی جدال
۲۳۳	۱. ریختن آبرو
۲۳۳	۲. مجادله، عامل عداوت
۲۳۳	مورد استثنایی تواضع
۲۳۴	تواضع در برابر متکبر
۲۳۴	تواضع به دلیل ثروت
۲۳۵	تواضع در برابر کافران
۲۳۶	تواضع در برابر متجاهر به فسق و تارک الصلوة

پیشگفتار

کتابی که در پیش رو دارید، خلاصه‌ای از کتاب «نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی» است که به همت و اشراف فاضل ارجمند، جناب آقای سلمانی کیاسری تنظیم و تدوین یافته است.

متن اصلی کتاب در بردارنده مباحث و منازل و مراحل از سیر و سلوک اخلاقی بر مبنای کتاب و سنت نبوی است که به عنوان درس‌های عملی و اخلاقی برای دانشجویان و طلاب دانشگاه امام صادق علیه السلام ارائه شده است که بحمدلله و المنة مورد قبول فضلاء، دانشجویان و طلاب علوم دینی قرار گرفته است. اکنون خلاصه‌ای از آن با حذف برخی از مطالب و اصلاحات جزئی در عبارات، حضور شما ارائه می‌شود.

از زحمات و کوشش جناب آقای سلمانی سپاس و تقدیر می‌شود. امید است که مقبول درگاه خداوند متعال و اولیای گرامش واقع شود و بضاعت قلیل و مزجاتی برای ایشان و این حقیر در یوم المعاد باشد (إن شاء الله).
مزید توفیقات ایشان را از درگاه پروردگار مثنان مسئلت دارم. والسلام علیه و

على جميع اخواننا المؤمنين و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين.

دانشگاه امام صادق علیه السلام

۱۷ ربیع المولود ۱۴۲۴ / محمدرضا مهدوی کئی رحمته الله علیه

www.ketab.ir